

Hamid Zénati, nieżyjący algiersko-niemiecki artysta, był samoukiem obsesyjnie przepracowującym różne media i powierzchnie, od tkanin, ścian, znalezionych przedmiotów i ceramiki po fotografię, modę i rzeźby traktowane jako element odzieży. Artysta urodził się w roku 1944 w Konstantynie, w Algierii wciąż kolonizowanej przez Francję. Następnie rodzina przeniosła się do Algieru. Tam zbudowali dom na wzgórzach w dzielnicy Belcourt, z którego dachu można było podziwiać widok na morze. Obraz ten karmił wyobraźnię artysty. Belcourt była wówczas dzielnicą zamieszkiwaną przez klasę robotniczą, a jej ulice odzwierciedlały różnorodne społeczeństwo Algierii, stała się też kluczowym ośrodkiem politycznym algierskiej walki o niepodległość. Zénati dorastał wraz z algierską niepodległością, którą uzyskała w roku 1962.

Przez jakiś czas Zénati pracował jako nauczyciel, po czym wyjechał z Algierii w dążeniu za większym poczuciem wolności i autonomii. Ostatecznie w połowie lat 60. Zénati osiedlił się w Monachium, gdzie ukształtowała się jego sztuka. Pracując jako tłumacz, godzinami siedząc przy telefonie w oczekiwaniu na przyjęcie do pracy, instynktownie zaczął rysować i malować na wszelkich dostępnych materiałach. To podejście stało się znakiem rozpoznawczym jego stylu artystycznego.

Nieograniczoną energię, jaką Zénati wkładał w swoją działalność twórczą, zapewne najlepiej oddają opowieści z jego letnich wizyt w Algierze, zebrane przez jego siostrzenicę Wassilę Bedjaoui w eseju *Absolute Everything – Memories of Hamid Zénati*. Kiedy wołano go na obiad, zbiegał po „dwa lub trzy stopnie na raz”, aby przysiąść „na jednym pośladku, szybko zjeść i wracać do swojego pokoju, aby kontynuować pracę”.

Wystawa rozpoczyna się w Galerii 3 od klimatu oddającego hołd algierskiej Saharze, przestrzeni fascynacji i spokoju, do której w ciągu swego życia Zénati stale powracał, i której naturalne krajobrazy w jego opinii dawały początek najdoskonalszym wzorom. Pustynia, wraz z berberyjskimi motywami estetycznymi, symbolami i tradycjami kulturowymi jej rdzennych mieszkańców, takich jak Tuaregowie, Sahrawi, Beduini czy Fulanie, była bezpośrednią inspiracją dla jego sztuki. Na postumentach rozrzucone są gotowe przedmioty, instrumenty, wazony i naczynia, których powierzchnie zostały pomalowane i przekształcone przy użyciu abstrakcyjnego języka Zénatego.

Galeria 4 otwiera świat Zénati's 'all-over', przeprowadzając nas przez krajobraz i architekturę utworzone z pomalowanych przez niego tkanin zwisających z sufitu, naniesionych na niewidzialną siatkę ulic Algieru. Mimo że Zénati szkolił się w kierunku fotografii, jego ulubionym środkiem wyrazu było malowanie na ubraniach i tekstyliach, dzięki czemu jego działalność artystyczna zyskała na różnorodności, performatywności i pozostawała w ciągłym ruchu.

Zénati malował tekstylia z użyciem ręcznie wykonanych szablonów wycinanych bezpośrednio z papieru, samoprzylepnej folii plastikowej i nożyczek lub nożyka. Stosując szablon, nakładał bardzo cienką warstwę farby na tkaninę, pozostawiał ją do wyschnięcia, a następnie prasował na lewej stronie, aby utrwalić kolor. Zénati często wystawiał, sprzedawał lub tworzył swoje prace tekstylne na wystawach plenerowych, straganach ulicznych, przewieszał je przez balustrady lub sznurki do prania, zanurzał je też w morzu.

W okolicy okna Weekday Cross można głębiej zanurzyć się w życie Zénatego. Przestrzeń ta nawiązuje do majli (algierskiego domowego salonu). Można tu posłuchać muzyki z jego składanek nagranych z radio na CD, obejrzeć osobiste zdjęcia z jego podróży przez Indonezję i Indie czy zapoznać się z przykładowymi książkami z jego biblioteki, w tym dziełami poetów rewolucyjnych, polityków i myślicieli antykolonialnych, takich jak Aimé Césaire, Leopold Sédar Senghor i Habib Tengour.

W ciągu swego życia Zénati zyskał niewielkie uznanie ze strony instytucji, pozostał jednak niewzruszony i bezkompromisowo oddany swojej działalności. Przez całe życie stworzył ponad 1000 dzieł, które stanowią świadectwo jego niezachwianej witalności i twórczego impulsu, intuicji i wyobraźni, które uosabiał. Twórczość Hamida Zénatego zawsze była autonomiczna. Czerpał z wielu światów, języków, kultur, literatury, muzyki i wspomnień – ze swoich domów i podróży – przekładając je w swój własny całościowy świat kolorów i wzorów. Jak powiedział Duro Olowu, być może „prawdziwym sukcesem Zénatego była swoboda twórcza, którą zachował przez całe życie”.